

รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านเศรษฐกิจ

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ
เพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)”

สำนักกรรมการ ๑

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ดูวันที่สุด

ที่ (สพท) ๙๙๙ /๒๕๖๐

(สำเนา)

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายทวีศักดิ์ กอนันต์กุล	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. พลเอก วิชิต ยาทิพย์	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายมนู เลียวไพโรจน์	ที่ปรึกษากรรมการ
๘. นายสันตศัภัย จรุงญู งามพิเชษฐ์	ที่ปรึกษากรรมการ
๙. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	โฆษกกรรมการ
๑๐. นายกฤษฎา จีนะวิจารณ์	ผู้ช่วยโฆษกกรรมการ
๑๑. นายกลินท์ สารสิน	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	กรรมการ
๑๓. นายชูชาติ อินสว่าง	กรรมการ
๑๔. นายชูศักดิ์ เกวี	กรรมการ
๑๕. นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	กรรมการ
๑๖. พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	กรรมการ
๑๗. นายธนศพล ธนบุญวัฒน์	กรรมการ
๑๘. นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	กรรมการ
๑๙. นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์	กรรมการ
๒๐. นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	กรรมการ

๒๑. นางอรมน ททรัพย์วีธรรม กรรมการ
๒๒. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล เลขานุการกรรมการ
๒๓. นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

อนึ่ง นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ ได้มีหนังสือแจ้งความประสงค์ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ ส่งผลให้สมาชิกภาพการเป็นกรรมการสิ้นสุดลงตามข้อ ๙๑ (๓) แห่งข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘

และในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้ง ศาสตราจารย์อิศรา ศานติศาสน์ เป็นกรรมการ แทนตำแหน่งที่ว่างลง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง “การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)” ตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และหากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์

(นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์)

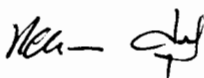
ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ

สำนักกรรมการ ๑

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๒, ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๘๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๙

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวทนายวรรณ ศุภดิษฐ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

นางสาวสุจิตตรา พูนสวัสดิ์/ร่าง
นางจิรชญา ชินะประภา/พิมพ์
นางสาวพิมพ์อาภา พันธุ์ลี/ตรวจ

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านเศรษฐกิจ

เรื่อง “การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ
เพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)”

๑. แผนการปฏิรูป	๑
๒. วิธีการปฏิรูป	๕
๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป	๑๒
๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๑๒
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๑๒

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง “การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ
เพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)”

การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการไปสู่เป้าประสงค์ ๓ ประการหลัก คือ
ประการที่หนึ่ง การบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยว เพื่อเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
ประการที่สอง การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนอย่างทั่วถึง (Inclusive) เพื่อเพิ่มการกระจาย
รายได้และลดความเหลื่อมล้ำ

ประการที่สาม การสร้างความยั่งยืนด้านการท่องเที่ยว และควรพิจารณาจัดให้การท่องเที่ยวอยู่ใน
ประเด็นด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากมีศักยภาพและมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็น
อย่างมาก

ทั้งนี้ คณะกรรมการเห็นประเด็นที่สมควรเร่งดำเนินการปฏิรูป โดยพิจารณาจากความสำคัญ
ความเร่งด่วน และความสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูปภายใต้กรอบระยะเวลาที่มีอยู่ โดยประเด็นที่เห็นสมควรเร่ง
ดำเนินการปฏิรูปเป็นลำดับต่อจากการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรด้านการท่องเที่ยว และการปฏิรูประบบที่พักแรม
และข้อมูลคนเข้าเมือง คือ การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ เพื่อความยั่งยืน
(Inclusive Tourism)

ดำเนินการ
แล้ว ✓

๑. การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ
และบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดำเนินการ
แล้ว ✓

๒. การปฏิรูประบบที่พักแรมและข้อมูลคนเข้าเมือง

๓. การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ
เพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

สำหรับ การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ เพื่อความยั่งยืน (Inclusive
Tourism) มีรายละเอียดแผนการปฏิรูป วิธีการปฏิรูป กำหนดเวลาการปฏิรูป แหล่งที่มาของงบประมาณ
และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนี้

๑. แผนการปฏิรูป

การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว หรือ Inclusive Tourism หมายถึง การส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ในการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแบ่งปัน” ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและทางอ้อมกับการท่องเที่ยว

๑. **STRUCTURE** : วางโครงสร้างเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นจริงในทุกระดับ ประกอบด้วย ๑) ระดับนโยบาย ๒) ระดับพื้นที่ / คลัสเตอร์ / จังหวัด และ ๓) ระดับท้องถิ่น / ชุมชน เพื่อเป็นกลไกที่ประสานงานและถ่ายทอดข้อมูลระหว่างทุกภาคส่วน เชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับผู้มีส่วนร่วมนั้นทั้งทางตรงและทางอ้อม

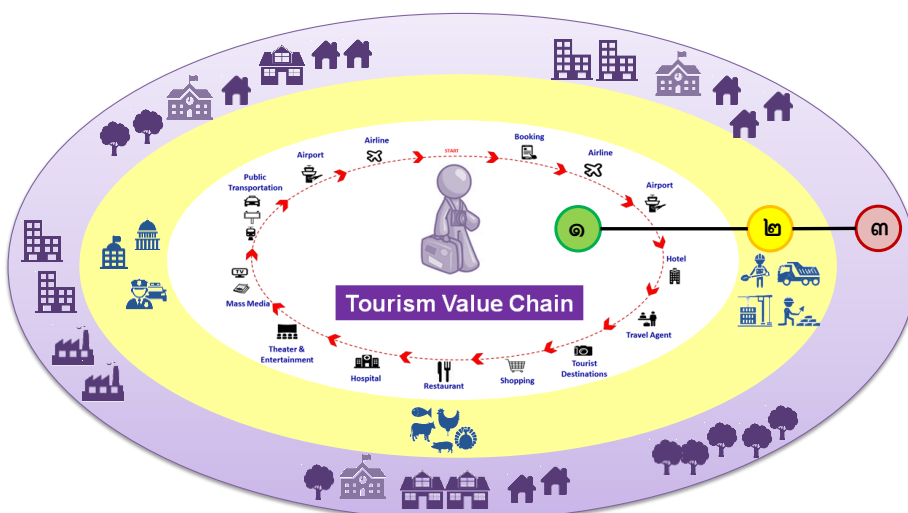
๒. **KNOWLEDGE** : การให้ความรู้ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สร้างกลไกในการติดต่อเชื่อมโยง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้เข้มแข็ง มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน

๓. **MINDSET** : ความเข้าใจและทำด้วยใจ (Buy-in) สร้างจิตสำนึกรับผิดชอบในการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว ช่วยกันดูแลสอดส่องเป็นหูเป็นตา รักษาความสะอาดและความปลอดภัย รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดูแลนักท่องเที่ยวและให้บริการจากใจ ในฐานะของเจ้าบ้านที่ดี สำนึกรักบ้านเกิด รับผิดชอบต่อชุมชน นึกถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ในทุกกิจกรรม มี Community Shared Value รวมถึงแนะนำหาทางออกให้ภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยทำการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในทุกระดับ

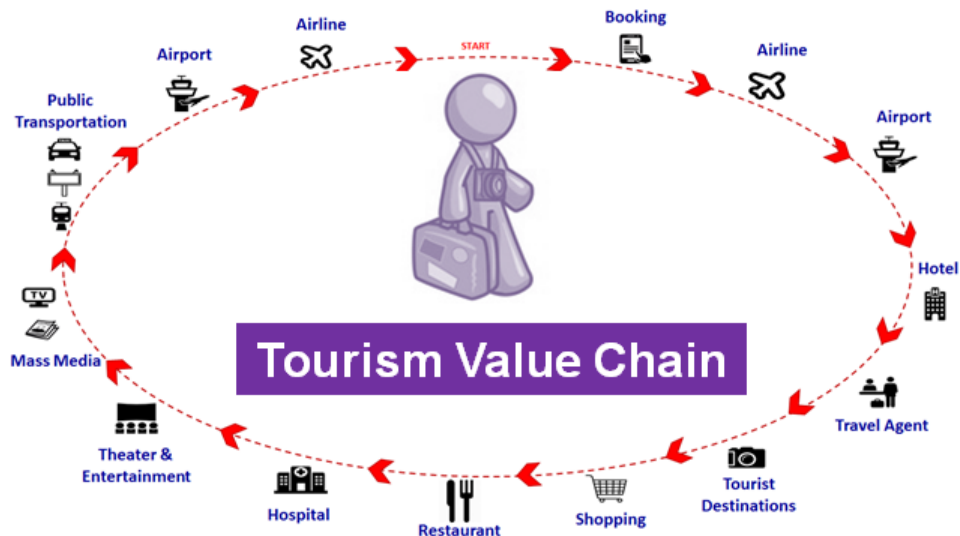
สภาพปัญหา

กลุ่มผู้มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวประกอบด้วย ๓ ระดับ คือ ๑) ผู้มีส่วนร่วมที่อยู่ในห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) การท่องเที่ยวโดยตรง ๒) กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในฐานะผู้สนับสนุน Value Chain การท่องเที่ยว (Supporting) และ ๓) กลุ่มผู้มีส่วนร่วมที่อยู่นอก Value Chain การท่องเที่ยว แต่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว ซึ่งผู้มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวแต่ละระดับ ยังมีความเข้าใจถึงบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว ในการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแบ่งปัน” ของตนในฐานะผู้มีส่วนร่วมที่ยังไม่เพียงพอ อันอาจนำไปสู่การดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวได้โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

- กลุ่มผู้มีส่วนร่วม ๓ ระดับ :
- ๑. อยู่ใน Value Chain การท่องเที่ยวโดยตรง
 - ๒. สนับสนุน Value Chain การท่องเที่ยว (Supporting)
 - ๓.อยู่นอก Value Chain การท่องเที่ยว แต่ได้รับผลกระทบ

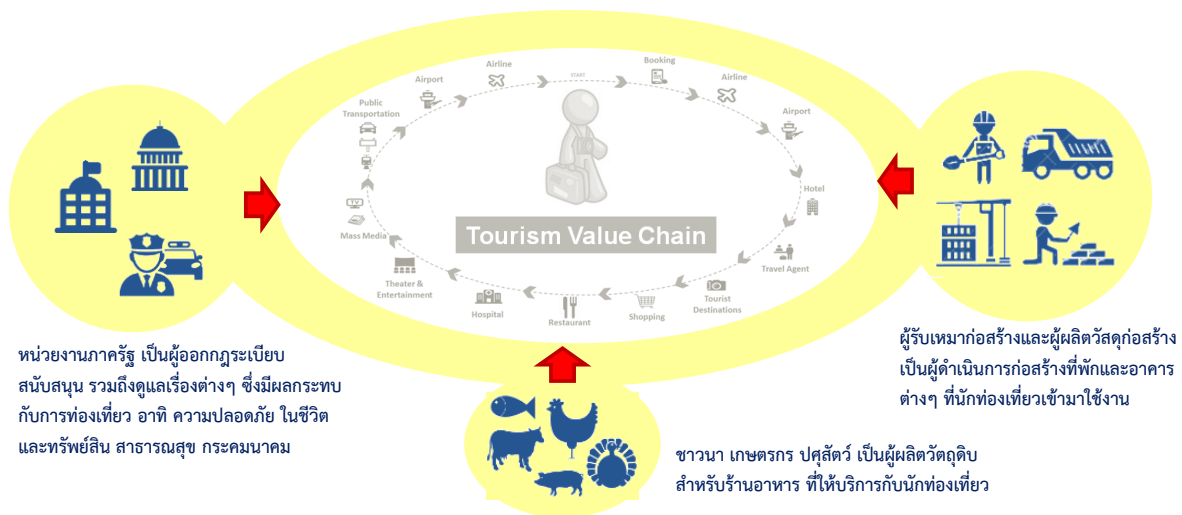

๑. กลุ่มผู้มีส่วนร่วมที่อยู่ใน Value Chain การท่องเที่ยวโดยตรง
 กลุ่มผู้มีส่วนร่วมที่อยู่ใน Value Chain การท่องเที่ยวโดยตรง หมายถึง กลุ่มผู้ประกอบการและบุคคลากรด้านต่าง ๆ ที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยวโดยตรง

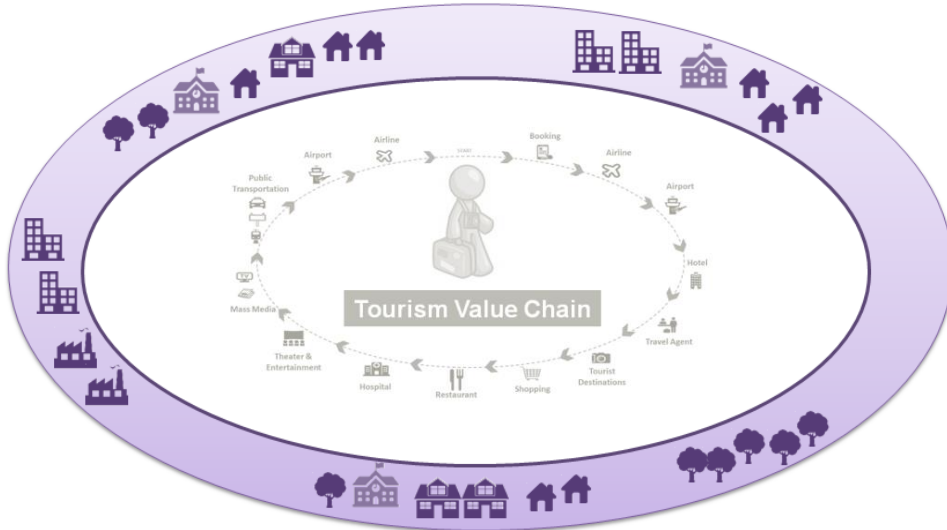
ตัวอย่างเช่น โรงแรม บริษัททัวร์ สถานที่ท่องเที่ยว ท่องเที่ยวชุมชน ร้านค้า ร้านอาหาร สถานบริการด้านสุขภาพ สถานบันเทิง ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ (เครื่องบิน รถโดยสาร เรือ รถไฟ)

๒. กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในฐานะผู้สนับสนุน Value Chain การท่องเที่ยว (Supporting)
 กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในฐานะผู้สนับสนุน Value Chain การท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มผู้ประกอบการและบุคคลากรด้านต่าง ๆ ที่ไม่ได้ให้บริการกับนักท่องเที่ยวโดยตรง แต่มีส่วนร่วมในทางอ้อม ในฐานะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมที่สนับสนุนผู้ประกอบการใน Value Chain การท่องเที่ยว

ตัวอย่างเช่น ชาวนา เกษตรกร ปศุสัตว์ ผู้ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ เช่น บรรจุกภัณฑ์ วัสดุก่อสร้าง ผู้รับเหมา ยานยนต์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สาธารณสุข การคมนาคม

๓. กลุ่มผู้มีส่วนรวมที่อยู่นอก Value Chain ที่เกี่ยวข้อง แต่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว
 กลุ่มผู้มีส่วนรวมที่อยู่นอก Value Chain ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง กลุ่มผู้ประกอบการและบุคคลากร
 ที่มิได้มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว แต่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวในทางบวกหรือทางลบ

ตัวอย่างเช่น บ้านเรือน ที่พักอาศัย โรงเรียน ชุมชน รวมถึงประชาชนโดยทั่วไป ที่ใช้สถานที่
 อาคาร ร้านค้า หรือใช้บริการ ร่วมกับนักท่องเที่ยว และได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวทางใดทางหนึ่ง

กลุ่มผู้มีส่วนร่วมนอก Value Chain กลุ่มนี้ อาจไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยว
 ไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว รวมถึงรู้สึกได้รับผลกระทบในทางลบ ซึ่งอาจนำไปสู่
 การดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวได้โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ตัวอย่างการท่องเที่ยวและผลกระทบจากกลุ่มผู้มีส่วนร่วมนอก Value Chain

กรณีตัวอย่างของอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

- การนั่งเรือชมหิ่งห้อยยามค่ำ เป็นกิจกรรมสำคัญของอัมพวาที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม เรือที่พานักท่องเที่ยวชมหิ่งห้อย มีเสียงดังส่งผลกระทบต่อบ้านเรือนในชุมชนที่อยู่ริมน้ำ
- บ้านชุมชนริมน้ำที่มีต้นลำพู ซึ่งเป็นที่อาศัยของหิ่งห้อย ทำการตัดต้นลำพูบริเวณบ้าน เพื่อตัดปัญหาการรบกวนจากเรือนักท่องเที่ยวที่มาแวะชมหิ่งห้อย
- การกระทำเช่นนี้ อาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวอัมพวา ในระยะยาวได้

กรณีตัวอย่าง ยิ้มสยาม และเจ้าบ้านที่ดี (Good Host)

- การยิ้มแย้ม ทักทายนักท่องเที่ยว จากเด็กๆ รวมถึงผู้คนในชุมชน ช่วยเสริมบรรยากาศ และสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน
- การดูแลนักท่องเที่ยว และการให้บริการจากใจ ในฐานะของเจ้าบ้านที่ดี รักชาติวัฒนธรรมไทย ช่วยสร้างความแตกต่างในแบบไทย ที่ลอกเลียนไม่ได้

๒. วิธีการปฏิรูป

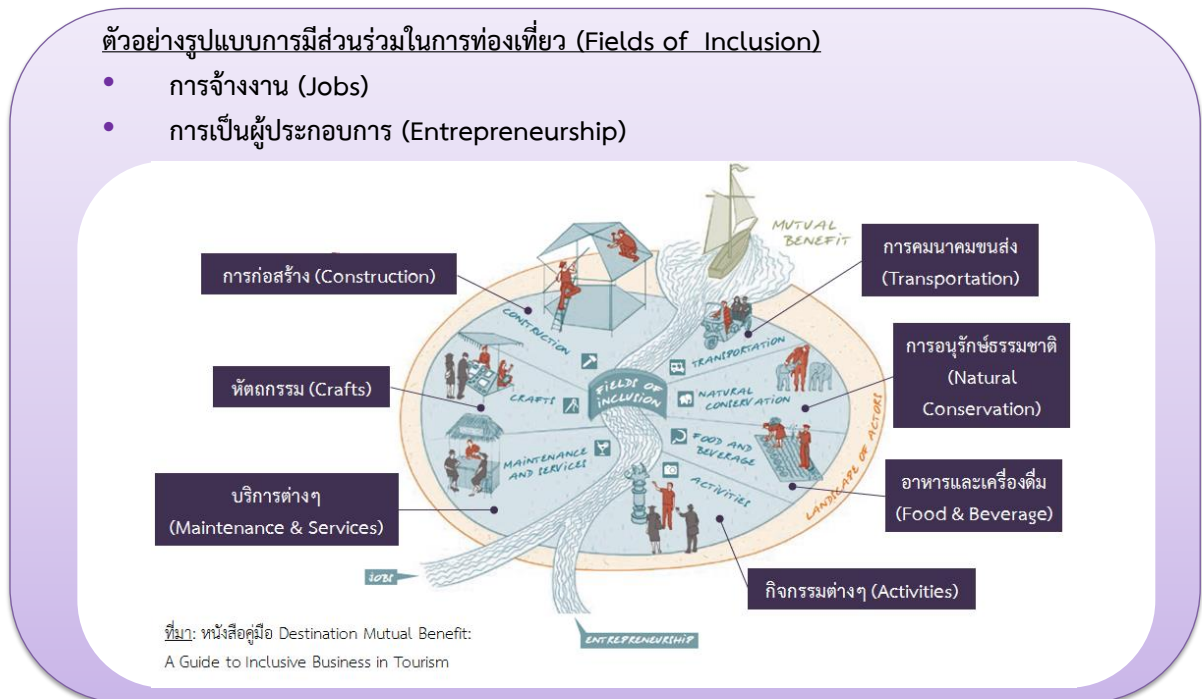
จากปัญหาข้างต้น การสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์และผลกระทบจากการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนร่วมทุกระดับต่อการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ วิธีการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว สามารถทำได้ในหลายรูปแบบ ได้แก่

- **ร่วมคิด** ผ่านการพูดคุยหารือ ประชุมร่วมกัน ขอความเห็น รับฟังความคิดเห็น หรือปรึกษาหารือ เป็นต้น

- **ร่วมทำ** ผ่านการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละขั้นตอน ต้องมีการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของส่วนรวม

- **ร่วมแบ่งปัน** กระจายผลประโยชน์ไปสู่ผู้มีส่วนร่วมในทุกระดับและทุกภาคส่วน

ตัวอย่างรูปแบบของการมีส่วนร่วม (Fields of Inclusion) ของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ผ่านการจ้างงาน (Jobs) หรือการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) ในชุมชน

- **การก่อสร้าง (Construction)** เช่น การก่อสร้างโรงแรม ที่พักอาศัย ร้านอาหาร หรือร้านค้าต่าง ๆ โดยใช้วัสดุท้องถิ่น ว่าจ้างผู้ประกอบการในท้องถิ่นหรือจ้างแรงงานในชุมชนท้องถิ่นให้เป็นผู้ดำเนินการ รวมถึงการเช่าใช้พื้นที่ของชุมชนเพื่อก่อให้เกิดรายได้

- **หัตถกรรม (Crafts)** เช่น ของที่ระลึกที่มาจากผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือการให้พื้นที่วางขายในร้านค้า/ร้านอาหาร/โรงแรม สำหรับสินค้าและอาหารจากชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการใช้ผลิตภัณฑ์จากชุมชนท้องถิ่น เป็นส่วนประกอบในโรงแรมและร้านอาหาร เช่น เฟอร์นิเจอร์ ข้าวของเครื่องใช้ ผลิตภัณฑ์อาบน้ำ เป็นต้น

- **บริการต่าง ๆ (Maintenance and Services)** เช่น การว่าจ้างผู้ประกอบการในท้องถิ่น หรือจ้างแรงงานในชุมชน สำหรับบริการต่าง ๆ ในโรงแรม ร้านอาหาร ได้แก่ พนักงานต้อนรับ พนักงานเสิร์ฟ ในร้านอาหาร พนักงานทำความสะอาด การซักผ้า ดูแลสวน การซ่อมบำรุง ทั้งนี้ ต้องมีการอบรมและพัฒนาฝีมือแรงงานในท้องถิ่นด้วย

- **กิจกรรมต่าง ๆ (Activities)** เช่น การใช้มัคคุเทศน์ในท้องถิ่น การให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยว การร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการสร้างสรรค์กิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การทำอาหาร งานฝีมือ การเรียนรู้วิถีชุมชน เป็นต้น

- **อาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage)** เช่น การใช้วัสดุท้องถิ่นในการประกอบอาหาร การจัดหาอาหารและส่วนประกอบต่าง ๆ จากเกษตรกรหรือชาวประมงในท้องถิ่น รวมทั้ง การว่าจ้างคนในท้องถิ่น

- **การอนุรักษ์ธรรมชาติ (Natural Conservation)** เช่น การช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยการเช่าใช้พื้นที่ของท้องถิ่นเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การสนับสนุนเพื่อเสริมสร้างรายได้และความยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

- **การคมนาคมขนส่ง (Transportation)** เช่น การว่าจ้างพนักงานขับรถท้องถิ่น การว่าจ้างผู้ประกอบการขนส่งในท้องถิ่น การสนับสนุนรูปแบบการขนส่งดั้งเดิมในท้องถิ่นให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การล่องเรือ การนั่งสามล้อ

กรณีตัวอย่างของบาหลี่ ประเทศอินโดนีเซีย

- การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หมู่บ้านปู (Crab Village Ecotourism Bali) บริหารงานโดยสมาคมชาวประมงท้องถิ่น Kampoeng Kepiting Ekowisata
- รูปแบบธุรกิจประกอบด้วย
 - ร้านอาหาร ซึ่งซื้ออาหารทะเลโดยตรงจากชาวประมงท้องถิ่น และว่าจ้างคนท้องถิ่นเป็นพนักงานในร้านอาหาร ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น
 - ทัวร์การเรียนรู้ป่าชายเลน และกิจกรรมกีฬาทางน้ำ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors)

การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว นั้น ต้องเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมจำนวนมากทั้งในและนอกภาคการท่องเที่ยว ดังนั้น ปัจจัยที่สำคัญ คือ การมีหน่วยงานกลาง (Center) ในทุกระดับ เพื่อคอยดูแลแนวทางการบริหารจัดการ (Guide) การมีส่วนร่วมให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ระดับนโยบาย: ดูแลนโยบายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ทั้งนี้ นโยบายแบบ Push และ Pull

- แบบ Push คือ การแนะนำ ชี้แนะ อาจมีการบังคับด้วยกฎหมาย บทลงโทษ

- แบบ Pull คือ การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยินดีทำเอง โดยอาจมีมาตรการจูงใจ (Incentive)

อาทิ การลดหย่อนทางภาษี หรือการสมนาคุณ

ระดับพื้นที่ / คลัสเตอร์ / จังหวัด: ดูแลแนวทางและรูปแบบการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน ทำงานร่วมกับผู้มีส่วนร่วมทุกระดับในพื้นที่ ในรูปแบบประชารัฐ (รัฐ+เอกชน+ประชาชน) เพื่อสร้างความเข้าใจ

ระดับท้องถิ่น / ชุมชน: การรวมกลุ่มในระดับต่าง ๆ เพื่อร่วมกันบริหารจัดการตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดไว้

กรณีตัวอย่างของแคชเมียร์ ประเทศอินเดีย

- เปิดให้คนในท้องถิ่นเป็นผู้ให้บริการกิจกรรมในสถานที่ท่องเที่ยว อาทิ
 - การขี่ม้าขึ้นเขา ชมทัศนียภาพของหุบเขา
 - การขับ Snow Mobile ชมภูเขาหิมะ
- ปราศจากการบริหารจัดการคนท้องถิ่นที่เข้ามาให้บริการ ทำให้เกิดการแย่งลูกค้าซึ่งเป็นนักท่องเที่ยว กระทบต่อภาพลักษณ์และการให้บริการ รวมถึงไม่มีมาตรฐานและความปลอดภัยในการให้บริการ

กรณีตัวอย่างการฟื้นข้าวหอมนครชัยศรี

- เป็นความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆทั้ง นักวิชาการ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว เครือข่ายชาวนา เพื่อนำข้าวสายพันธุ์พื้นเมืองของนครปฐมกลับมาทดลองปลูกอีกครั้ง โดยมีตลาดท่องเที่ยวรองรับ ภายใต้โครงการสามพรานโมเดล
- “สมัยก่อนพื้นที่แห่งนี้เป็นอูข้าวอุ่นน้ำของคนนครปฐม แต่ระยะหลังชาวนาเลือกปลูกข้าวอายุสั้น ซึ่งเป็นข้าวแข็งสำหรับทำแป้ง ทำให้ข้าวพื้นถิ่นดีๆ หายไปจากทุ่ง ต้องกินข้าวถุงกัน ซึ่งเป็นข้าวที่ไม่มีหัวนอนปลายเท้าเราก็กินกันหาพันธุ์ข้าวดั้งเดิมที่กินได้กลับมาปลูกซึ่งพบว่าข้าวหอมนครชัยศรี คือหนึ่งในพันธุ์ข้าวพื้นเมืองของจ.นครปฐม ที่ให้รสชาติอร่อย มีเอกลักษณ์เฉพาะ คล้ายข้าวหอมมะลิ และข้อดีของข้าวพันธุ์นี้ก็คือ เป็นข้าวนาปีที่ดูแลง่าย หนีน้ำได้ทัน ไวต่อแสง ไม่กินปุ๋ย และต้านทานโรคได้ดี โดยเราเลือกปลูกด้วยระบบอินทรีย์ เพื่อหวังอยากให้ทุกคนได้กินข้าวที่ดี มีคุณภาพ และปลอดภัยอีกทั้งช่วยกันฟื้นฟู อนุรักษ์ และส่งเสริมให้ข้าวชนิดนี้กลับมาอยู่คู่นครปฐมอีกครั้ง”

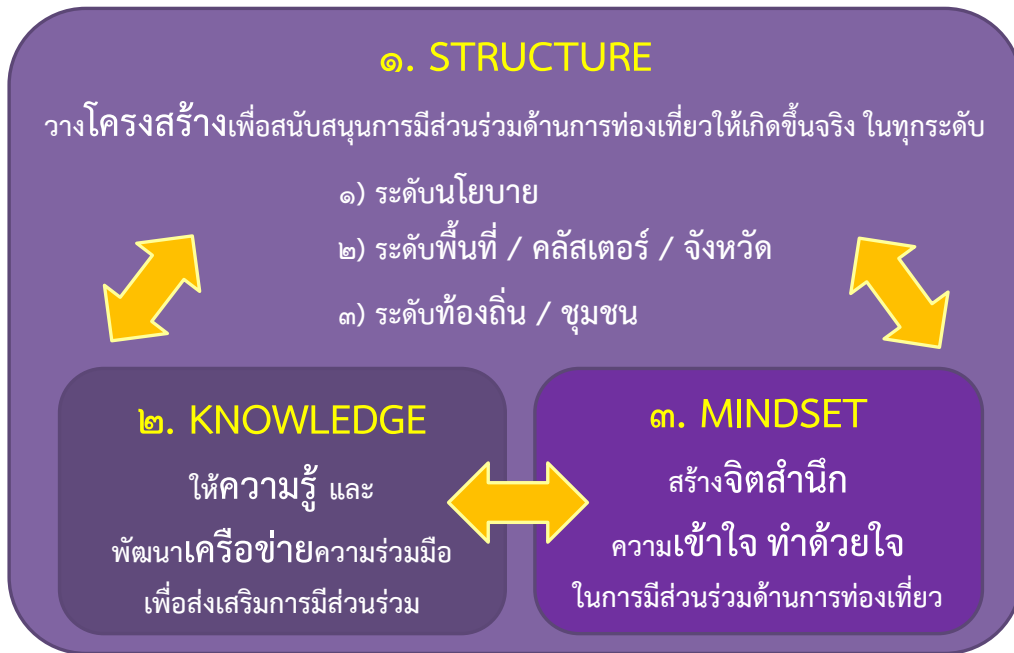

กรณีตัวอย่าง Roadside Station ประเทศญี่ปุ่น

- “michi no eki” 道の駅 หรือ Roadside Station เริ่มในปี 2007 จนถึงปี 2015 มี 1,050 แห่ง ครอบคลุมครบ 47 จังหวัดทั่วประเทศญี่ปุ่น
- Roadside Station ประกอบด้วย ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องน้ำ ที่จอดรถ และข้อมูลที่มีประโยชน์ โดยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และสินค้าท้องถิ่นด้วย
- Roadside Station หลายแห่งได้รับความนิยมมาก จนกลายเป็นจุดท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวต้องมาแวะเพื่อเยี่ยมชมโดยเฉพาะ

ข้อเสนอการปฏิรูป

๑. **STRUCTURE:** กำหนดโครงสร้างเพื่อรับผิดชอบดูแลแนวทางการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เป็นกลไกที่ประสานงานและถ่ายทอดข้อมูลระหว่างทุกภาคส่วน เชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับผู้มีส่วนร่วมในทุกระดับ

๑.๑) **ระดับนโยบาย** มอบหมายให้คณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติ (ททช.) ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นผู้ดูแลนโยบายส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกระดับ โดยประกอบด้วยนโยบายทั้งแบบ Push และแบบ Pull

- แบบ Push คือ การแนะนำ ชี้แนะ อาจมีการบังคับด้วยกฎหมาย กำหนดบทลงโทษ การกำหนดมาตรการที่ต้องปฏิบัติ เช่น กำหนดให้ผู้ประกอบการที่ไม่ได้ส่งบุคลากรมาอบรมเรื่องการมีส่วนร่วม (Inclusive) ต้องจ่ายเงินสมทบเหมือนกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน

- แบบ Pull คือ การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขอยินดีทำเอง โดยอาจมีมาตรการจูงใจ (Incentive) อาทิ การลดหย่อนทางภาษี หรือการสมนาคุณ

๑.๒) **ระดับพื้นที่ / คลัสเตอร์ / จังหวัด** มอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละคลัสเตอร์ท่องเที่ยว และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เป็นผู้ดูแล (Guide) แนวทางและรูปแบบการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน รวมถึงทำงานร่วมกับผู้มีส่วนร่วมทุกระดับในพื้นที่ ในรูปแบบประชารัฐ (รัฐ+เอกชน+ประชาชน) ประสานงานและถ่ายทอดข้อมูล สร้างความเข้าใจ ระหว่างทุกภาคส่วน

๑.๓) **ระดับท้องถิ่น / ชุมชน** สนับสนุนให้แต่ละท้องถิ่นดำเนินการรวมกลุ่มร่วมกันตามความเหมาะสม (อาทิ สมาคม สหกรณ์ ชมรม ชุมชน กลุ่ม) โดยมีคณะกรรมการระดับจังหวัดเป็นผู้สนับสนุนการขับเคลื่อน เพื่อร่วมกันวางแผนและบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดการมีส่วนร่วมตามแนวทางที่กำหนดไว้ร่วมกัน

๒. **KNOWLEDGE:** การให้ความรู้ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สร้างกลไกในการติดต่อ เชื่อมโยง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้เข้มแข็ง มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน

- จัดให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากร ทั้งภาครัฐ ผู้ประกอบการ แรงงาน และชุมชนท้องถิ่น
- สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างผู้มีส่วนร่วมในทุกระดับ ให้มีเวทีได้พบปะพูดคุยกัน
- มีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันทเวลา ผ่านช่องทางที่เหมาะสม
- ใช้ Digital Platform ในการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ และการสื่อสาร แบบ Online
- พัฒนามาตรฐานในด้านต่าง ๆ อาทิ การบริการ ความสะอาด ความปลอดภัย การดูแลรักษา
- สร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่น นำนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ มาปรับใช้เพื่อสร้างสรรค์สินค้า

และบริการที่มีความแตกต่างและมีมูลค่าเพิ่ม

- จัดเก็บรวบรวมข้อมูล ประวัติ เรื่องราว วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ท้องถิ่น เพื่อนำมาต่อยอด โดยให้มืองค์กรเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ

กรณีตัวอย่าง The National Trust สหราชอาณาจักร

- The National Trust (ชื่อเต็ม: The National Trust for Places of Historic Interest or Natural Beauty) เป็นองค์กรเพื่อการอนุรักษ์ในประเทศอังกฤษ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ ที่ทำงานเพื่ออนุรักษ์และปกป้องสถานที่โบราณอันทรงคุณค่า (Heritage Property) อาทิเช่น บ้านและสวนโบราณ สถานที่ทางประวัติศาสตร์ ให้คงไว้สำหรับทุกคน
- The National Trust ดูแลครอบครองกว่า 350 heritage properties โดยเปิดให้บุคคลโดยทั่วไปเข้าชมได้โดยเก็บค่าเข้า และมีการจัดทำเอกสารเส้นทาง (Route Map) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่เหล่านี้
- รายได้มาจากค่าสมาชิก ค่าเข้าชมสถานที่ ร้านขายของที่ระลึก และร้านอาหาร

๓. **MINDSET:** ความเข้าใจและทำด้วยใจ (Buy-in) โดยทำการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในทุกระดับ

- สร้างจิตสำนึกรับผิดชอบในการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว
- ช่วยกันดูแลสอดส่องเป็นหูเป็นตา รักษาความสะอาดและความปลอดภัย
- รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย
- ดูแลนักท่องเที่ยวและให้บริการจากใจ ในฐานะของเจ้าบ้านที่ดี
- รับผิดชอบต่อชุมชน สำนึกรักบ้านเกิด
- นึกถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ในทุกกิจกรรม มี Community Shared Value
- แนะนำหาทางออกให้ภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยว

- กลุ่มผู้มีส่วนร่วมใน Value Chain การท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อม: ต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึก ตั้งแต่บริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์ รวมถึงตัวนักท่องเที่ยว
- กลุ่มผู้มีส่วนร่วมที่อยู่นอก Value Chain การท่องเที่ยว: ต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึกสำหรับกลุ่มนี้ด้วยเช่นกัน ในฐานะของเจ้าบ้านที่ดี ช่วยเสริมบรรยากาศ และสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน เป็นความแตกต่างในแบบไทย ที่ลอกเลียนไม่ได้
- กลุ่มคนรุ่นใหม่ เป็นพลังที่จะขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)

ประโยชน์จากการปฏิรูป

ประโยชน์จากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว หรือ Inclusive Tourism ได้แก่

๑. กระจายรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ

การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ จะทำให้ทุกคนได้แบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) และเติบโตไปพร้อมกับการท่องเที่ยว เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต ช่วยกระจายรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำให้กับสังคมไทย

๒. สร้างความแตกต่าง

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ ในฐานะเจ้าบ้านที่ดี มีวัฒนธรรมแบบไทย ช่วยสร้างความแตกต่าง และความประทับใจ ให้นักท่องเที่ยวของไทย

๓. สร้างความยั่งยืน

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจ ความสำคัญของการท่องเที่ยว ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และประเทศ รวมถึงแนวทางการดูแลและพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวเติบโตได้อย่างยั่งยืน

ตัวอย่างการสร้าง ความแตกต่างด้านการท่องเที่ยวจากการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่

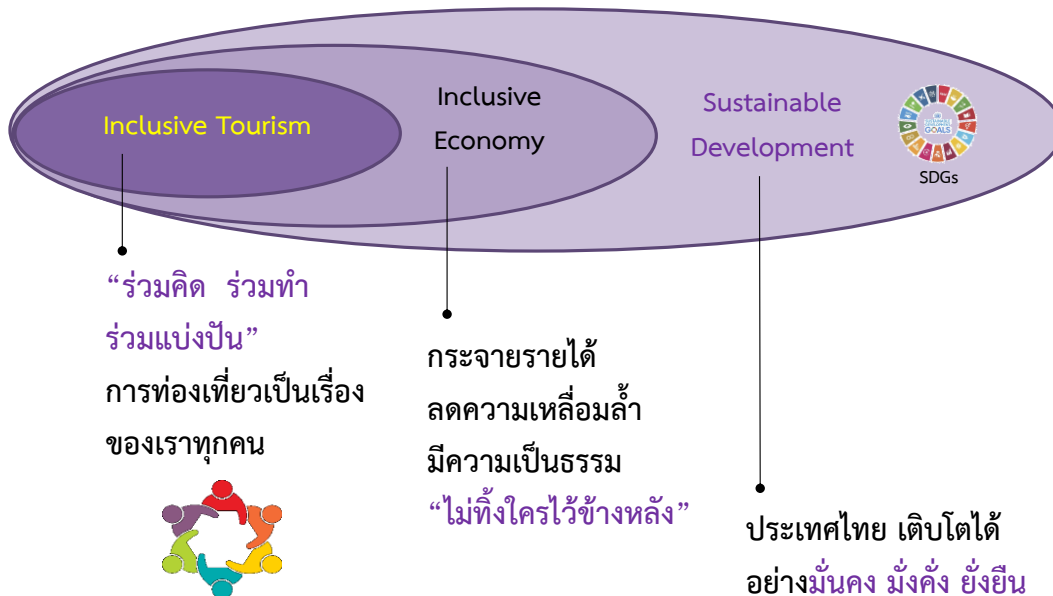
กรณีตัวอย่าง Street Food ของประเทศไทย

- Street Food วิถีไทย ที่เราทานกัน เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และมีชื่อเสียง ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาทดลองทานอาหารในรูปแบบที่ไม่เหมือนที่ใด
- Street Food เป็นการรวมตัวของผู้ประกอบการรายย่อยๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการขายอาหารที่หลากหลายรูปแบบ สร้างประสบการณ์และความแตกต่างให้นักท่องเที่ยวรับประทานอาหารแบบวิถีไทยที่ไม่เหมือนใคร
- อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องมีการให้ความรู้ในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม อาทิ มาตรฐานสุขลักษณะ ความสะอาด การกำจัดขยะ การทิ้งน้ำเสีย การดูแลพื้นที่ เพื่อให้ Street Food คงอยู่ได้อย่างยั่งยืนคู่กับการท่องเที่ยวไทย

เป้าหมายของการปฏิรูป

เป้าหมาย: ทุกคนมีส่วนร่วม และเติบโตร่วมกันได้ อย่างยั่งยืน

Sustainable Development Goals (SDGs)

ที่มา: United Nations Development Programme (UNDP)

๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป

ภายใน ๖ เดือน

๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ

งบประมาณของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ททช.)
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- กระทรวงมหาดไทย
- กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการฯ จึงขอเสนอรายงานเรื่อง “การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายสฤติย์ ลิมพงค์พันธุ์)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ

รายงานของคณะกรรมการจัดการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง “การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ เพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)”

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ เพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)	๑) STRUCTURE: วางโครงสร้างเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นจริง ในทุกระดับ เพื่อเป็นกลไกที่ประสานงานและถ่ายทอดข้อมูลระหว่างทุกภาคส่วน เชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับผู้มีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม	<p>๑.๑) ระดับนโยบาย มอบหมายให้คณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติ (ททช.) ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นผู้ดูแลนโยบาย ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกระดับ โดยประกอบด้วยนโยบายทั้งแบบ Push และแบบ Pull</p> <p>- แบบ Push คือ การแนะนำ ชี้แนะ อาจมีการบังคับด้วยกฎหมาย กำหนดบทลงโทษ การกำหนดมาตรการที่ต้องปฏิบัติ เช่น กำหนดให้ผู้ประกอบการที่ไม่ได้ส่งบุคลากรมาอบรมเรื่อง การมีส่วนร่วม (Inclusive) ต้องจ่ายเงินสมทบเหมือนกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน</p> <p>- แบบ Pull คือ การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยินดีทำเอง โดยอาจมีมาตรการจูงใจ (Incentive) อาทิ มาตรการทางภาษี หรือการสมนาคุณ แลกแจกแถม</p> <p>๑.๒) ระดับพื้นที่ / คลัสเตอร์ / จังหวัด มอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละคลัสเตอร์ท่องเที่ยว และสำนักงาน</p>	ภายใน ๖ เดือน	กก. มท. กทม.	ททช. กก. มท. กทม.

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
		<p>การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เป็นผู้ดูแล (Guide) แนวทางและรูปแบบการเชื่อมโยง การท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน รวมถึงทำงานร่วมกับผู้มีส่วนร่วมทุกระดับในพื้นที่ ในรูปแบบประชารัฐ (รัฐ+เอกชน+ประชาชน) ประสานงานและถ่ายทอด ข้อมูล สร้างความเข้าใจ ระหว่างทุกภาคส่วน ๑.๓) ระดับท้องถิ่น / ชุมชน สนับสนุนให้แต่ละท้องถิ่นดำเนินการรวมกลุ่มร่วมกันตามความเหมาะสม (อาทิ สมาคม สหกรณ์ ชมรม ชุมนุม กลุ่ม) โดยมีคณะกรรมการระดับจังหวัดเป็นผู้สนับสนุนการขับเคลื่อน เพื่อร่วมกันวางแผน และบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดการมีส่วนร่วม ตามแนวทางที่กำหนดไว้ร่วมกัน</p>			
	<p>๒) KNOWLEDGE: การให้ความรู้ การพัฒนา เครือข่ายความร่วมมือ สร้างกลไกในการติดต่อ เชื่อมโยง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้เข้มแข็ง มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ เพื่อสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากร ทั้งภาครัฐ ผู้ประกอบการ แรงงาน และชุมชนท้องถิ่น - สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างผู้มี ส่วนรวม ในทุกระดับ - มีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันเวลา ผ่านช่องทางที่เหมาะสม เช่น มี Digital Platform ในการสื่อสารความ ร่วมมือแบบ Online - พัฒนามาตรฐานในด้านต่าง ๆ อาทิ การ บริการ ความสะอาด ความปลอดภัย การดูแล รักษา 	<p>ภายใน ๖ เดือน</p>	<p>กก. มท.</p>	<p>กก. มท.</p>

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
		<ul style="list-style-type: none"> - สร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่น นำนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ มาปรับใช้เพื่อสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีความแตกต่างและมีมูลค่าเพิ่ม - จัดเก็บรวบรวมข้อมูล ประวัติ เรื่องราววัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาต่อยอด โดยให้มือสมัครเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ 			
	<p>๓) MINDSET: ความเข้าใจและทำด้วยใจ (Buy-in) โดยทำการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในทุกระดับ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างจิตสำนึกรับผิดชอบในการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว - ช่วยกันดูแลสอดส่องเป็นหูเป็นตา รักษาความสะอาดและความปลอดภัย - รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย - ดูแลนักท่องเที่ยวและให้บริการจากใจ ในฐานะของเจ้าบ้านที่ดี - รับผิดชอบต่อชุมชน สำนักรักบ้านเกิด - นึกถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ในทุกกิจกรรม มี Community Shared Value - แนะนำหาทางออกให้ภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มผู้มีส่วนร่วมใน Value Chain การท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อม: ต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึก ตั้งแต่บริษัทนำเที่ยว มีคฤหาสน์ รวมถึงจนถึงตัวนักท่องเที่ยว - กลุ่มผู้มีส่วนร่วมที่อยู่นอก Value Chain การท่องเที่ยว: ต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึกสำหรับกลุ่มนี้ด้วยเช่นกัน ในฐานะของเจ้าบ้านที่ดี ช่วยเสริมบรรยากาศ และสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน เป็นความแตกต่างในแบบไทย ที่ลอกเลียนไม่ได้ - กลุ่มคนรุ่นใหม่ เป็นพลังที่จะขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) 	ภายใน ๖ เดือน	กก. มท.	กก. มท.

ภาคผนวก

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมและบริการ

๑. พลเอก วิจิต ยาทิพย์	รองประธานที่ปรึกษา
๒. นางอัญชลี ชวนิชย์	รองประธานที่ปรึกษา
๓. นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	รองประธานที่ปรึกษา
๔. นายมนู เลียวไพโรจน์	ประธานอนุกรรมการ
๕. นายกลิ่นท์ สารสิน	รองประธานอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๖. นายสันตศักดิ์ จรุงญู งามพิเชษฐ์	รองประธานอนุกรรมการ คนที่สอง
๗. นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	รองประธานอนุกรรมการ คนที่สาม
๘. นายชูศักดิ์ เกวี	อนุกรรมการ
๙. นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	อนุกรรมการ
๑๐. นายอาทิตย์ วุฒิกะโร	อนุกรรมการ
๑๑. นายสายัณห์ จันทร์วิภาสวงศ์	อนุกรรมการ
๑๒. นายมนัส ลีลาภัทรพันธุ์	อนุกรรมการ
๑๓. นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ	อนุกรรมการ
๑๔. นายประทวน สุทธิอำนาจเดช	เลขานุการคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายอุทัย ปิยวนิชพงษ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมและบริการ

๑. ดร.กฤษดา แพทย์หลวง
๒. นายขจร วีระใจ
๓. นายเจริญ รุจิราโสภณ
๔. นายเจษฎา วีระพงศ์
๕. ดร.ชัยโรจน์ เจริญชัยกรณ์
๖. ศ.ดร.ฐากร บุญญ์พันธ์
๗. ดร.เดชา จาตุธนานันท์
๘. นายต่อศักดิ์ โชติมงคล
๙. นายทวีกิจ จตุรเจริญคุณ
๑๐. นายธเนศ วรศรีณย์
๑๑. นายปราโมทย์ พงษ์ทอง
๑๒. นางสาวพิมพ์ชนก วอนขอพร
๑๓. นางพิมพ์ชนก วรวัฒนนนท์
๑๔. นายวรเดช หาญประเสริฐ
๑๕. นายสมชาย นันทิเกียรติกุล
๑๖. นายสุชาติ ตันติวณิชชานนท์
๑๗. นายปิยพงษ์ จิววัฒนกุลไพศาล
๑๘. นายอัมษไธค์ รัตนติลก ณ ภูเก็ท
๑๙. นายศุภชัย ตั้งวรชัย
๒๐. นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์
๒๑. นายอนันต์ รุ่งพรทวิวัฒน์
๒๒. นายดุสิต พิทยาธิคุณ
๒๓. นายอดุลย์ เลหาพล
๒๔. นายทีณกร ผ่องลักษณา
๒๕. ศาสตราจารย์อิสรา ศานติศาสน์

ประเด็นที่ สปท. ควรเร่งขับเคลื่อนการปฏิรูป

พิจารณาจากสำคัญ ความเร่งด่วน และความสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูป ภายใต้กรอบระยะเวลาที่มีอยู่

ดำเนินการแล้ว ✓ ๑. การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ และบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดำเนินการแล้ว ✓ ๒. การปฏิรูประบบที่พักแรมและข้อมูลคนเข้าเมือง

๓. การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ เพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

1

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว หรือ Inclusive Tourism คืออะไร

การมีส่วนร่วม

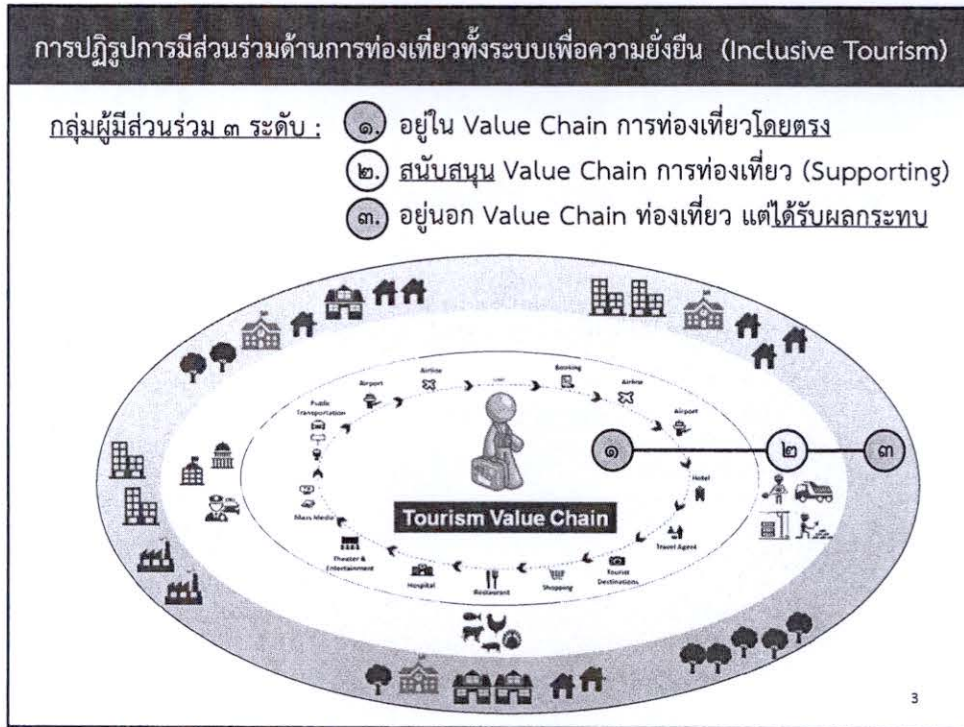
“ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแบ่งปัน”

ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและทางอ้อม

กับการท่องเที่ยว

2

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

๒. **กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในฐานะผู้สนับสนุน Value Chain การท่องเที่ยว (Supporting)**

หน่วยงานภาครัฐ เป็นผู้ออกกฎระเบียบ สนับสนุน รวมถึงดูแลเรื่องต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบกับการท่องเที่ยว อาทิ ความปลอดภัย ในชีวิต และทรัพย์สิน สาธารณสุข การคมนาคม

ผู้รับเหมาก่อสร้างและผู้ผลิตวัสดุก่อสร้าง เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างที่พักและอาคารต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้งาน

ชาวนา เกษตรกร ปศุสัตว์ เป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ เช่น บรรจุกัญช์ วัสดุก่อสร้าง ผู้รับเหมา ยานยนต์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

- กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในฐานะผู้สนับสนุน Value Chain การท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มผู้ประกอบการและบุคลากรด้านต่าง ๆ ที่ไม่ได้ให้บริการกับนักท่องเที่ยวโดยตรง แต่มีส่วนร่วมในทางอ้อม ในฐานะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมที่สนับสนุนผู้ประกอบการใน Value Chain การท่องเที่ยว
- ตัวอย่างเช่น ชาวนา เกษตรกร ปศุสัตว์ ผู้ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ เช่น บรรจุกัญช์ วัสดุก่อสร้าง ผู้รับเหมา ยานยนต์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

๓. **กลุ่มผู้มีส่วนร่วมที่อยู่นอก Value Chain ท่องเที่ยว แต่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว**

- กลุ่มผู้มีส่วนร่วมที่อยู่นอก Value Chain ท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มผู้ประกอบการและบุคลากรที่ไม่มีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว แต่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวในทางบวกหรือทางลบ
- ตัวอย่างเช่น บ้านเรือน ที่พักอาศัย โรงเรียน ชุมชน รวมถึงประชาชนโดยทั่วไป ที่ใช้สถานที่ อาคารร้านค้า หรือใช้บริการ ร่วมกับนักท่องเที่ยว และได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวทางใดทางหนึ่ง
- กลุ่มผู้มีส่วนร่วมนอก Value Chain กลุ่มนี้ อาจไม่รู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยว ไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว รวมถึงรู้สึกได้รับผลกระทบในทางลบ ซึ่งอาจนำไปสู่การดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวได้โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

๓. กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนอก Value Chain ท่องเที่ยว แต่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว

ตัวอย่างการท่องเที่ยวและผลกระทบจากกลุ่มผู้มีส่วนร่วมนอก Value Chain

กรณีตัวอย่างของอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

- การนั่งเรือชมหิ่งห้อยยามค่ำ เป็นกิจกรรมสำคัญของอัมพวาที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม เรือที่พานักท่องเที่ยวชมหิ่งห้อย มีเสียงดังส่งผลกระทบต่อบ้านเรือนในชุมชนที่อยู่ริมน้ำ
- บ้านชุมชนริมน้ำที่มีต้นลำพู ซึ่งเป็นที่อาศัยของหิ่งห้อย ทำการตัดต้นลำพูบริเวณบ้าน เพื่อตัดปัญหาการรบกวนจากเรือนักท่องเที่ยวที่มานั่งชมหิ่งห้อย
- การกระทำเช่นนี้ อาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวอัมพวา ในระยะยาวได้

กรณีตัวอย่าง อิ่มสยาม และเจ้าบ้านที่ดี (Good Host)

- การอ้อมแอ้ม ทักทายนักท่องเที่ยว จากเด็ก ๆ รวมถึงผู้คนในชุมชน ช่วยเสริมบรรยากาศ และสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน
- การดูแลนักท่องเที่ยว และการให้บริการจากใจ ในฐานะของเจ้าบ้านที่ดี รักษาวัฒนธรรมไทย ช่วยสร้างความแตกต่างในแบบไทย ที่ลอกเลียนไม่ได้

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว หรือ Inclusive Tourism สำคัญอย่างไร

กระจายรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ

การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ จะทำให้ทุกคนได้แบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) และเติบโตไปพร้อมกับการท่องเที่ยว เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต ช่วยกระจายรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำให้กับสังคมไทย

สร้างความแตกต่าง

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ ในฐานะเจ้าบ้านที่ดี มีวัฒนธรรมแบบไทย ช่วยสร้างความแตกต่าง และความประทับใจ ให้กับการท่องเที่ยวของไทย

สร้างความยั่งยืน

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจความสำคัญของการท่องเที่ยว ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และประเทศ รวมถึงแนวทางการดูแลและพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวเติบโตได้อย่างยั่งยืน

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว หรือ Inclusive Tourism สำคัญอย่างไร

ตัวอย่างการสร้างความแตกต่างด้านการท่องเที่ยวจากการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่

กรณีตัวอย่าง Street Food ของประเทศไทย

- Street Food วิถีไทย ที่เราทานกัน เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และมีชื่อเสียง ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาทดลองทานอาหารในรูปแบบที่ไม่เหมือนที่ใด
- Street Food เป็นการรวมตัวของผู้ประกอบการรายย่อย ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการขายอาหารที่หลากหลายรูปแบบ สร้างประสบการณ์และความแตกต่างให้กับการรับประทานอาหารแบบวิถีไทยที่ไม่เหมือนใคร
- อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องมีการให้ความรู้ในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม อาทิ มาตรฐานสุขลักษณะ ความสะอาด การกำจัดขยะ การทิ้งน้ำเสีย การดูแลพื้นที่ เพื่อให้ Street Food คงอยู่ได้อย่างยั่งยืนคู่กับการท่องเที่ยวไทย

9

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

วิธีการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว หรือ Inclusive Tourism ทำได้อย่างไร

การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว สามารถทำได้ในหลายรูปแบบ

- ร่วมคิด ผ่านการพูดคุยหารือ ประชุมร่วมกัน ขอความเห็น รับฟังความคิดเห็น หรือประชาพิจารณ์ เป็นต้น
- ร่วมทำ ผ่านการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนต่างๆ ซึ่งในแต่ละขั้นตอน ต้องมีการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของส่วนรวม
- ร่วมแบ่งปัน กระจายผลประโยชน์ไปสู่ผู้มีส่วนร่วมในทุกระดับและทุกภาคส่วน

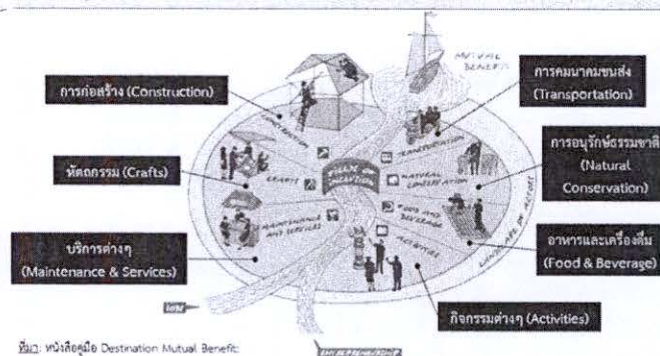
10

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

วิธีการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว หรือ Inclusive Tourism ทำได้อย่างไร

ตัวอย่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว (Fields of Inclusion)

- การจ้างงาน (Jobs)
- การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)

11

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors)

- การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว นั้น ต้องเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมจำนวนมาก ทั้งในและนอกภาคการท่องเที่ยว ดังนั้น ปัจจัยที่สำคัญคือ การมีหน่วยงานกลาง (Center) ในทุกระดับ เพื่อคอยดูแลแนวทางการบริหารจัดการ (Guide) การมีส่วนร่วมให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
 - **ระดับนโยบาย** : ดูแลนโยบายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ทั้งนโยบายแบบ Push และ Pull
 - แบบ Push คือ การแนะนำ ชี้นำ อาจมีการบังคับด้วยกฎหมาย บทลงโทษ
 - แบบ Pull คือ การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยินดีทำเอง โดยอาจมีมาตรการจูงใจ (Incentive) อาทิ การลดหย่อนทางภาษี หรือการสมนาคุณ
 - **ระดับพื้นที่ / คลัสเตอร์ / จังหวัด** : ดูแลแนวทางและรูปแบบการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน ทำงานร่วมกับผู้มีส่วนร่วมทุกระดับในพื้นที่ ในรูปแบบประชารัฐ (รัฐ+เอกชน+ประชาชน) เพื่อสร้างความเข้าใจ
 - **ระดับท้องถิ่น / ชุมชน** : การรวมกลุ่มในระดับต่างๆ เพื่อร่วมกันบริหารจัดการตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดไว้

12

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

กรณีตัวอย่างของแคชเมียร์ ประเทศอินเดีย

- เปิดให้คนในท้องถิ่นเป็นผู้ให้บริการกิจกรรมในสถานที่ท่องเที่ยว อาทิ
 - การขี่ม้าขึ้นเขา ชมทัศนียภาพของหุบเขา
 - การขับ Snow Mobile ชมภูเขาหิมะ
- ปราศจากการบริหารจัดการคนท้องถิ่นที่เข้ามาให้บริการ ทำให้เกิดการแย่งลูกค้าซึ่งเป็นนักท่องเที่ยว กระทั่งต่อภาพลักษณ์และการให้บริการ รวมถึงไม่มีมาตรฐานและความปลอดภัยในการให้บริการ

กรณีตัวอย่างการฟื้นข้าวหอมนครชัยศรี

- เป็นความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ทั้ง นักวิชาการ ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยว เครือข่ายชาวนา เพื่อนำข้าวสายพันธุ์พื้นเมืองของนครปฐม กลับมาทดลองปลูกอีกครั้ง โดยมีตลาดท่องเที่ยวรองรับ ภายใต้โครงการสามพรานโมเดล
- “สมัยก่อนพื้นที่แห่งนี้เป็นผู้ข้าวผู้นำของนครปฐม แต่ระยะหลังชาวนาเลือกปลูกข้าวอายุสั้น ซึ่งเป็นข้าวแข็งสำหรับทำแป้ง ทำให้ข้าวพื้นดินดีๆ หายไปจากทุ่ง ต้องกินข้าวถุงกัน ซึ่งเป็นข้าวที่ไม่มีหัวนอนปลายเท้าเราก็เลยค้นหาพันธุ์ข้าวดั้งเดิมที่กินได้ กลับมาปลูกซึ่งพบว่าข้าวหอมนครชัยศรี คือหนึ่งในพันธุ์ข้าวพื้นเมืองของนครปฐม ที่ให้รสชาติอร่อย มีเอกลักษณ์เฉพาะ คล้ายข้าวหอมมะลิ และข้อดีของข้าวพันธุ์นี้ก็คือ เป็นข้าวบาญชีดูแลง่าย หนีน้ำได้ทัน ไวต่อแสง ไม่กินปุ๋ย และต้านทานโรคได้ดี โดยเราเลือกปลูกด้วยระบบอินทรีย์ เพื่อหวังอยากให้ทุกคนได้กินข้าวที่ดี มีคุณภาพ และปลอดภัยอีกทั้งช่วยกันฟื้นฟู อนุรักษ์ และส่งเสริมให้ชาวนาหันกลับมาอยู่ศูนย์นครปฐมอีกครั้ง”

13

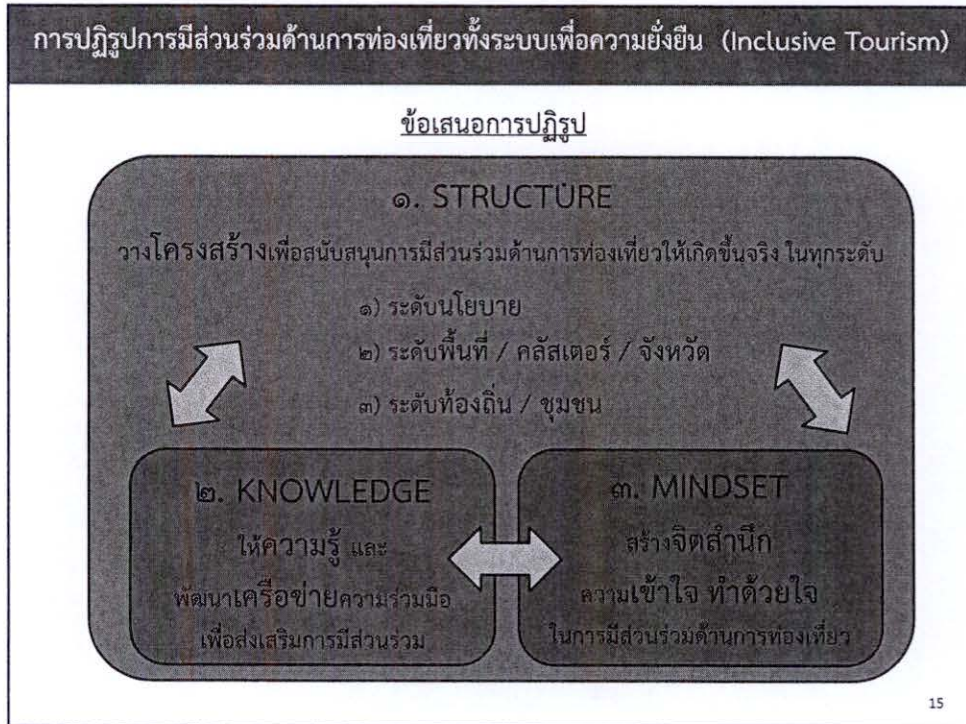
การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

กรณีตัวอย่าง Roadside Station ประเทศญี่ปุ่น

- “michi no eki” 道の駅 หรือ Roadside Station เริ่มในปี 2007 จนถึงปี 2015 มี 1,050 แห่ง ครอบคลุมครบ 47 จังหวัดทั่วประเทศญี่ปุ่น
- Roadside Station ประกอบด้วย ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องน้ำ ที่จอดรถ และข้อมูลที่มีประโยชน์ โดยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และสินค้าท้องถิ่นด้วย
- Roadside Station หลายแห่งได้รับความนิยมมาก จนกลายเป็นจุดท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวต้องมาแวะเพื่อเยี่ยมชมโดยเฉพาะ

14

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

ข้อเสนอการปฏิรูป

๑. STRUCTURE: กำหนดโครงสร้างเพื่อรับผิดชอบดูแลแนวทางการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เป็นกลไกที่ประสานงานและถ่ายทอดข้อมูลระหว่างทุกภาคส่วนเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับผู้มีส่วนร่วมในทุกระดับ

๑.๑) **ระดับนโยบาย** มอบหมายให้คณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติ (ททช.) ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นผู้ดูแลนโยบายส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกระดับ โดยประกอบด้วยนโยบายทั้งแบบ Push และแบบ Pull

- **แบบ Push** คือ การแนะนำ ชี้แนะ อาจมีการบังคับด้วยกฎหมาย กำหนดบทลงโทษ การกำหนดมาตรการที่ต้องปฏิบัติ เช่น กำหนดให้ผู้ประกอบการที่ไม่ได้ส่งบุคลากรมาอบรมเรื่องการมีส่วนร่วม (Inclusive) ต้องจ่ายเงินสมทบเหมือนกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน
- **แบบ Pull** คือ การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยินดีทำเอง โดยอาจมีมาตรการจูงใจ (Incentive) อาทิ การลดหย่อนทางภาษี หรือการสมนาคุณ

16

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

ข้อเสนอการปฏิรูป

๑. STRUCTURE: (ต่อ)

๑.๒) ระดับพื้นที่ / คลัสเตอร์ / จังหวัด มอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละคลัสเตอร์ท่องเที่ยว และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เป็นผู้ดูแล (Guide) แนวทางและรูปแบบการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน รวมถึงทำงานร่วมกับผู้มีส่วนร่วมทุกระดับในพื้นที่ ในรูปแบบประชารัฐ (รัฐ+เอกชน+ประชาชน) ประสานงานและถ่ายทอดข้อมูล สร้างความเข้าใจ ระหว่างทุกภาคส่วน

๑.๓) ระดับท้องถิ่น / ชุมชน สนับสนุนให้แต่ละท้องถิ่นดำเนินการ รวมกลุ่มร่วมกันตามความเหมาะสม (อาทิ สมาคม สหกรณ์ ชมรม ชุมชน กลุ่ม) โดยมีคณะกรรมการระดับจังหวัดเป็นผู้สนับสนุนการขับเคลื่อน เพื่อร่วมกันวางแผนและบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดการมีส่วนร่วมตามแนวทางที่กำหนดไว้ร่วมกัน

17

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

ข้อเสนอการปฏิรูป

๒. KNOWLEDGE: การให้ความรู้ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สร้างกลไกในการติดต่อเชื่อมโยง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้เข้มแข็ง มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน

- จัดให้มีการอบรมพัฒนาศักยภาพ ทั้งภาครัฐ ผู้ประกอบการ แรงงาน และชุมชนท้องถิ่น
- สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างผู้มีส่วนร่วมในทุกระดับ ให้มีเวทีได้พบปะพูดคุยกัน
- มีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันเวลา ผ่านช่องทางที่เหมาะสม
- ใช้ Digital Platform ในการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ และการสื่อสาร แบบ Online
- พัฒนามาตรฐาน ในด้านต่างๆ อาทิ การบริการ ความสะอาด ความปลอดภัย การดูแลรักษา
- สร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่น นำนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ มาปรับใช้เพื่อสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีความแตกต่างและมีมูลค่าเพิ่ม
- จัดเก็บรวบรวมข้อมูล ประวัติ เรื่องราว วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาต่อยอด โดยให้มีองค์กรเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ

18

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

กรณีตัวอย่าง The National Trust สหราชอาณาจักร

- The National Trust (ชื่อเต็ม: The National Trust for Places of Historic Interest or Natural Beauty) เป็นองค์กรเพื่อการอนุรักษ์ในประเทศอังกฤษ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ ที่ทำงานเพื่ออนุรักษ์และปกป้องสถานที่โบราณอันทรงคุณค่า (Heritage Property) อาทิเช่น บ้านและสวนโบราณ สถานที่ทางประวัติศาสตร์ ให้คงไว้สำหรับทุกคน
- The National Trust ดูแลครอบครองกว่า 350 heritage properties โดยเปิดให้บุคคลโดยทั่วไปเข้าชมได้โดยเก็บค่าเข้า และมีการจัดทำเอกสารเส้นทาง (Route Map) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่เหล่านี้
- รายได้มาจากค่าสมาชิก ค่าเข้าชมสถานที่ ร้านขายของที่ระลึก และร้านอาหาร

19

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

ข้อเสนอการปฏิรูป

๓. MINDSET: ความเข้าใจและทำด้วยใจ (Buy-in) โดยทำการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในทุกระดับ
 - สร้างจิตสำนึกรับผิดชอบในการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว
 - ช่วยกันดูแลสอดส่องเป็นหูเป็นตา รักษาความสะอาดและความปลอดภัย
 - รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย
 - ดูแลนักท่องเที่ยวและให้บริการจากใจ ในฐานะของเจ้าบ้านที่ดี
 - รับผิดชอบต่อชุมชน สำนึกรักบ้านเกิด
 - นึกถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ในทุกกิจกรรม มี Community Shared Value
 - แนะนำหาทางออกให้ภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยว
- กลุ่มผู้มีส่วนร่วมใน Value Chain การท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อม: ต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึก ตั้งแต่บริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์ รวมถึงตัวนักท่องเที่ยว
- กลุ่มผู้มีส่วนร่วมที่อยู่นอก Value Chain ท่องเที่ยว: ต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึกสำหรับกลุ่มนี้ด้วยเช่นกัน ในฐานะของเจ้าบ้านที่ดี ช่วยเสริมบรรยากาศ และสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน เป็นความแตกต่างในแบบไทย ที่ลอกเลียนไม่ได้
- กลุ่มคนรุ่นใหม่ เป็นพลังที่จะขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)

20

สรุปข้อเสนอการปฏิรูป :

ผู้ดำเนินการ : กระทรวงการท่องเที่ยว (กก.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) และกรุงเทพมหานคร (กทม.) ภายใน ๖ เดือน

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้มีส่วนร่วม ทุกระดับ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

๑. STRUCTURE

วางโครงสร้างเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นจริง ในทุกระดับ

๑.๑) ระดับนโยบาย - คณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติ (ททช.)

๑.๒) ระดับพื้นที่ / คลัสเตอร์ / จังหวัด - คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยว ประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ทำงานร่วมกันตามแนวทางประชารัฐ (รัฐ+เอกชน+ประชาชน)

๑.๓) ระดับท้องถิ่น / ชุมชน - รวมกลุ่มกันตามความเหมาะสม ภายใต้การสนับสนุนของคณะกรรมการระดับจังหวัด

๒. KNOWLEDGE

ให้ความรู้ และ
พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ
เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม

๓. MINDSET

สร้างจิตสำนึก
ความเข้าใจ ทำด้วยใจ
ในการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว

21

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

เป้าหมาย: ทุกคนมีส่วนร่วม และเติบโตร่วมกันได้ อย่างยั่งยืน

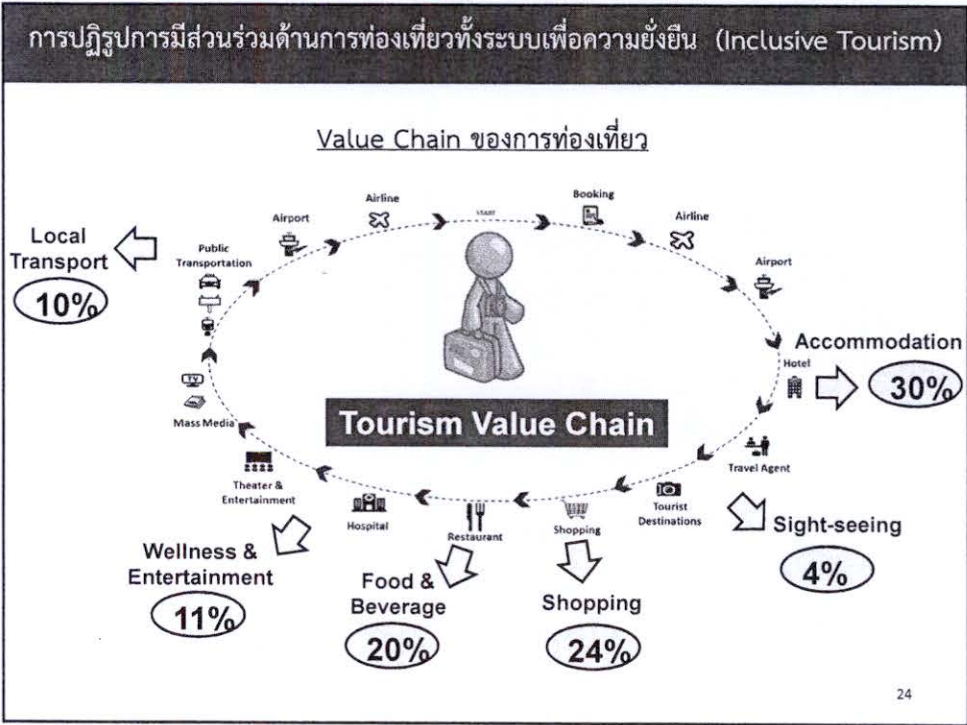
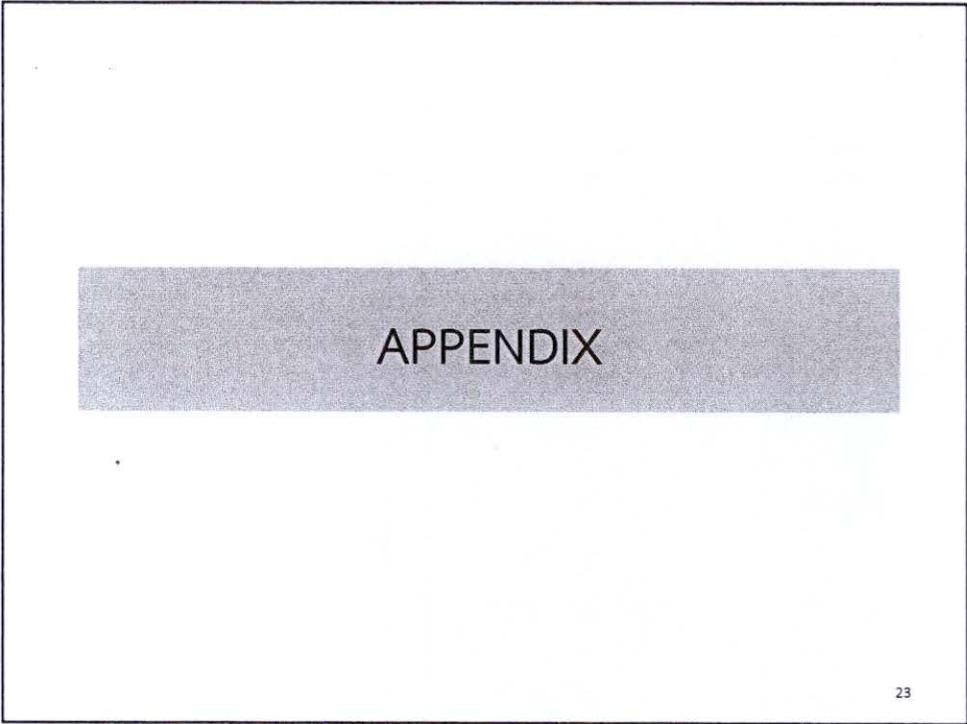
The diagram features a large horizontal oval containing three smaller ovals: 'Inclusive Tourism' on the left, 'Inclusive Economy' in the middle, and 'Sustainable Development' on the right. To the right of the 'Sustainable Development' oval is the SDGs logo. Below each of the three inner ovals is a line pointing to a block of text.

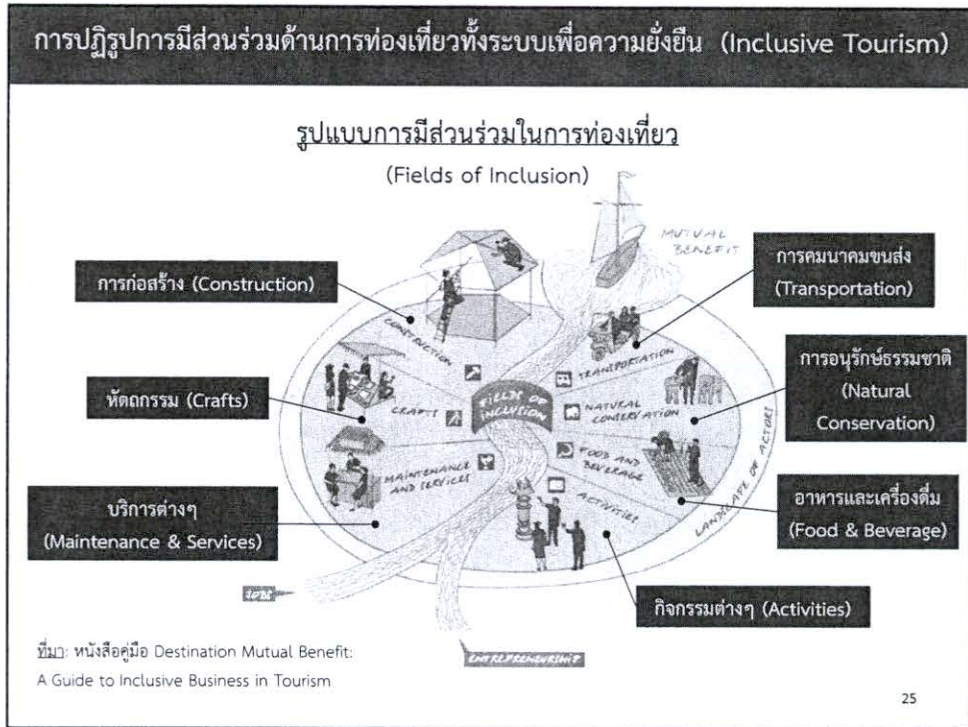
“ร่วมคิด ร่วมทำ
ร่วมแบ่งปัน”
การท่องเที่ยวเป็นเรื่อง
ของเราทุกคน

กระจายรายได้
ลดความเหลื่อมล้ำ
มีความเป็นธรรม
“ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

ประเทศไทย เติบโตได้
อย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

22

- การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)**
- ตัวอย่างรูปแบบของการมีส่วนร่วม (Fields of Inclusion) ในการท่องเที่ยว**
- **การก่อสร้าง (Construction)** เช่น การก่อสร้างโรงแรม ที่พักอาศัย ร้านอาหาร หรือร้านค้าต่างๆ โดยใช้วัสดุท้องถิ่น ว่าจ้างผู้ประกอบการในท้องถิ่นหรือจ้างแรงงานในชุมชนท้องถิ่นให้เป็นผู้ดำเนินการ รวมถึงการเช่าใช้พื้นที่ของชุมชนเพื่อก่อให้เกิดรายได้
 - **หัตถกรรม (Crafts)** เช่น ของที่ระลึกที่มาจากผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือการให้พื้นที่วางขายในร้านค้า/ร้านอาหาร/โรงแรม สำหรับสินค้าและอาหารจากชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการใช้ผลิตภัณฑ์จากชุมชนท้องถิ่น เป็นส่วนประกอบในโรงแรมและร้านอาหาร เช่น เฟอร์นิเจอร์ ข้าวของเครื่องใช้ ผลิตภัณฑ์อาบน้ำ เป็นต้น
 - **บริการต่างๆ (Maintenance and Services)** เช่น การว่าจ้างผู้ประกอบการในท้องถิ่น หรือจ้างแรงงานในชุมชน สำหรับบริการต่างๆ ในโรงแรม ร้านอาหาร ได้แก่ พนักงานต้อนรับ พนักงานเสิร์ฟในร้านอาหาร พนักงานทำความสะอาด การซักผ้า ดูแลสวน การซ่อมบำรุง ทั้งนี้ ต้องมีการอบรมและพัฒนาฝีมือแรงงานในท้องถิ่นด้วย
- 26

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

ตัวอย่างรูปแบบของการมีส่วนร่วม (Fields of Inclusion) ในการท่องเที่ยว

- **กิจกรรมต่างๆ (Activities)** เช่น การใช้มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น การให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยว การร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการสร้างสรรค์กิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การทำอาหาร งานฝีมือ การเรียนรู้วิถีชุมชน เป็นต้น
- **อาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage)** เช่น การใช้วัสดุท้องถิ่นในการประกอบอาหาร การจัดหาอาหารและส่วนประกอบต่างๆ จากเกษตรกรหรือชาวประมงในท้องถิ่น รวมทั้งการว่าจ้างคนในท้องถิ่น
- **การอนุรักษ์ธรรมชาติ (Natural Conservation)** เช่น การช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยการเช่าใช้พื้นที่ของท้องถิ่นเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ การแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การสนับสนุนเพื่อเสริมสร้างรายได้และความยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

27

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

ตัวอย่างรูปแบบของการมีส่วนร่วม (Fields of Inclusion) ในการท่องเที่ยว

- **การคมนาคมขนส่ง (Transportation)** เช่น การว่าจ้างพนักงานขับรถท้องถิ่น การว่าจ้างผู้ประกอบการขนส่งในท้องถิ่น การสนับสนุนรูปแบบการขนส่งดั้งเดิมในท้องถิ่นให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การล่องเรือ การนั่งสามล้อ

กรณีตัวอย่างของบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย

- การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หมู่บ้านปู (Crab Village Ecotourism Bali) บริหารงานโดยสมาคมชาวประมงท้องถิ่น Kampoeng Kepiting Ekowisata
- รูปแบบธุรกิจประกอบด้วย
 - ร้านอาหาร ซึ่งซื้ออาหารทะเลโดยตรงจากชาวประมงท้องถิ่น และว่าจ้างคนท้องถิ่นเป็นพนักงานในร้านอาหาร ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น
 - ทัวร์การเรียนรู้ป่าชายเลน และกิจกรรมกีฬาทางน้ำ

28

การปฏิรูปการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวที่ระบบเพื่อความยั่งยืน (Inclusive Tourism)

Sustainable Development Goals (SDGs)

ที่มา: United Nations Development Programme (UNDP)